

Виробленню навичок виразного читання сприяють:

- артикуляційні вправи;
- чистомовки;
- скоромовки;
- вправи для вироблення фонематичного слуху тощо.

Важливою є робота з молодшими школярами над виразним читанням віршованих творів.

Пам'ятка виразного читання віршованого твору:

- 1) вдумливо прочитайте вірш;
- 2) з'ясуйте лексичне значення незрозумілих слів;
- 3) з урахуванням змісту та ідеї твору визначте настрій, з яким будете читати твір;
- 4) у кожному рядку визначте основне за смыслом слово, на яке падає логічний наголос;
- 5) позначте у творі паузи (малі, великі, дуже великі); позначте стрілками тон читання; прочитайте кілька разів вірш із дотриманням усіх позначок;
- 6) читаючи вірш, уявляйте змальовані картини, події, намагайтеся запам'ятати їхню послідовність;
- 7) вивчіть вірш напам'ять.

Отже, формування в дітей молодшого шкільного віку навичок виразного читання є обов'язковою частиною роботи над змістом тексту. Використання на уроках читання різноманітних видів читання, спеціальних вправ, інтерактивних технологій сприяють успішному засвоєнню дітьми навичок виразного читання та висловлювання.

Список використаних джерел

1. Капська А. Й. Виразне читання / А. Й. Капська. – К.: Вища школа, 1995. – 168 с.
2. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії. Посібник для вчителів / Г. А. Олійник. – Тернопіль, 2007. – 224 с.
3. Пелешок Е. Робота над засобами виразності на уроках читання / Е. Пелешок, Т. Шевчук // Початкова школа. – 1998. – №12. – С. 12-14.
4. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко. – К.: Освіта, 2007. – 334 с.

УДК 373.3.016:74:015.31:7

ПОПОВИЧ О.-М. В.,
МАЙБОРОДА І.Е.
Мукачівський державний університет, Україна

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Глобалізація як провідна ознака сучасності та соціокультурні процеси в Україні, що формуються на ґрунті багатовікових вітчизняних традицій і в загальному контексті європейської та світової інтеграції з орієнтацією на загальнолюдські фундаментальні демократичні цінності громадянського суспільства зумовлюють

необхідність переосмислення концептуальних засад художньо-естетичного виховання школярів.

Основою, на якій здійснюється естетичне виховання є певний рівень художньо-естетичної культури особистості, її здатності до естетичного освоєння дійсності. Цей рівень виявляється як у розвитку всіх компонентів естетичної свідомості (почуттів, поглядів, переживань, оцінок, смаків, потреб та ідеалів), так і в розвитку умінь і навичок активної перетворюючої діяльності у мистецтві, праці, побуті людських взаємин. Формування у школярів певної системи художніх уявлень, поглядів, які зможуть допомогти їм виробити в собі дійові критерії естетичних цінностей, готовність та вміння вносити елементи прекрасного у своє життя, починається із сприймання оточуючого.

Мистецтво має унікальні можливості впливу на людину, тому художньо-естетичне виховання потрібно розглядати не лише як процес набуття художніх знань і вмінь, а, насамперед, як універсальний засіб особистісного розвитку школярів на основі виявлення індивідуальних здібностей, різнобічних естетичних потреб та інтересів [1].

Мета художньо-естетичного виховання полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва і практичної художньо-творчої діяльності формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, загальнокультурну і художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в духовному самовдосконаленні.

Загальна мета конкретизується в основних завданнях, що інтегрують навчальні, виховні й розвиваючі аспекти:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду, формування культури почуттів, розвиток загальних та художніх здібностей, художньо-образного мислення, універсальних якостей творчої особистості;

- виховання в учнів естетичного ставлення до дійсності та мистецтва, світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій, розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним і предметним середовищем, життєдіяльністю людини, зокрема сучасною технікою, засобами масової інформації:

- виховання здатності сприймати та інтерпретувати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;

- розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками в практичній діяльності, формування художньої компетентності – здатності керуватися набутими художніми знаннями та вміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній діяльності згідно з універсальними загальнолюдськими естетичними цінностями та власними духовно-світоглядними позиціями;

- формування системи знань та уявлень про сутність, види та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтв – музичного, візуального, хореографічного, театрального, екранного;

– виховання художніх інтересів, смаків, морально-естетичних ідеалів, потреб у художньо-творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні відповідно до індивідуальних можливостей та вікових етапів розвитку, формування навичок художньої самоосвіти та самовиховання [2].

Завдання естетичного виховання школярів успішно реалізується на уроках образотворчого мистецтва. Вони дають можливість ефективно розвивати почуття прекрасного, формувати естетичні смаки, вміння розуміти і цінувати твори мистецтва, пам'ятники історії та архітектури, красу і багатство рідної природи. Образотворче мистецтво – унікальний навчальний предмет, який надає учням багато можливостей для духовного саморозкриття, творчого самовтілення, розвитку здатності до життєвого самовизначення, дає змогу розкрити нахили до різних творчих професій: художника, дизайнера, фотографа, модельєра, спеціаліста з комп'ютерної графіки.

Образотворча діяльність – основний шлях розвитку здібностей дітей, оскільки здібності проявляються в адекватній діяльності; це той вид художньої творчості, в якому активність дитини приводить до відчутних результатів. На нашу думку, організація образотворчої діяльності має поєднувати в собі творчу працю й задоволення, пізнання світу і гру, фантазію і точний розрахунок. Заняття з образотворчого мистецтва слід спрямувати на розвиток в учнів зорової пам'яті, спостережливості, просторової уяви, тонкої моторики пальців, вміння зосередитися.

Отже з огляду на можливості образотворчого мистецтва як педагогічного засобу слід зазначити, що основою навчально-виховного процесу є виховання естетичного відношення, виховання естетичної свідомості особистості. Кожний компонент естетичного відношення: естетичне сприйняття, естетичне почуття, оцінка, судження, смак, ідеал, потреба, увесь творчий потенціал визначається діяльністю особистості й спричиняє суттєві зміни в переконаннях, поведінці, перетворює її в суб'єкт естетичної діяльності, сприяє комплексному розвитку її художньо – творчих здібностей.

Список використаних джерел

1. Демченко І. І. Вплив образотворчого мистецтва на творчий розвиток учнів початкових класів / І. І. Демченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk.../2/visnuk_14.pdf, вільний.
2. Пацалюк І. І. Можливості образотворчого мистецтва у формуванні художньо-естетичної культури молодших школярів/ І. І. Пацалюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.irbis-nbu.gov.ua/cqi-din/irdis_nbu/cgiirbis_64.exe...2..., вільний.

УДК 374.7 - 043.86 81- «19» / - 11 «20»

ПОСТРИГАЧ Н. О.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ГРЕЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1981 - 2011)

Витоки становлення галузі освіти дорослих в Греції можна простежити на початку ХХ століття в зусиллях приватних та державних організацій щодо боротьби з явищем неграмотності [3, с. 96]. Ця більш-менш тривіальна організація

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>